

Урок 5. ПРИРОДНІ УМОВИ, СПОСІБ ЖИТТЯ ПЕРВІСНИХ ЛЮДЕЙ. ГОСПОДАРЮВАННЯ ПЕРВІСНИХ ЛЮДЕЙ

Алгоритм роботи на уроці:

1. Опрацювати опорний конспект з теми, прочитати навчальний матеріал підручника (параграф 5).
2. Зверніть увагу на ключові питання: ознаки привласнювального й відтворювального форм господарства; сутність неолітичної революції.
3. По можливості перегляньте відео «Знаряддя праці первісних людей» за посиланням <https://www.youtube.com/watch?v=PRtQU3qShyA>
4. Виконай практичну частину уроку, заповни лист самоконтролю.

ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

ЗАНЯТТЯ ПЕРШИХ ЛЮДЕЙ

- Отже, тривалий час первісні люди лише споживали те, що давала природа: займалися **збиральництвом**, використовували для їжі плоди диких рослин, їстівні коріння, гриби, **полювали** на диких тварин, **рибалили**.
- **Тип господарства**, при якому люди брали все необхідне для життя у природи, називається **привласнювальним** (*Запиши визначення в зошит*).

ЯК ЗМІНИЛОСЯ ЖИТТЯ ЛЮДЕЙ ЗА МЕЗОЛІТУ?

- **Близько 10 тис. років тому** завершився льодовиковий період, саме тоді в Європі встановився клімат, подібний до сучасного. Подібним до сучасного став і тваринний світ.
- Було винайдено **лук і стріли**. До спорядження мисливців узимку додалися **лижи**. Люди доби мезоліту користувалися також **човнами**. Саме за тих часів було приручено **собаку**.

КОЛИ, ДЕ І ЯК ВИНИКЛО ЗЕМЛЕРОБСТВО І СКОТАРСТВО?

- **В період неоліту** в житті людей відбулися великі зміни. Вони навчилися вирощувати рослини та розводити свійських тварин, виготовляти посуд і тканину. Уперше це відбулося на території Близького Сходу та Північної Африки - **в регіоні**, який називають **Родючим півмісяцем**.
- **Тип господарства**, при якому необхідні для життя засоби людина виробляла самостійно, називається **відтворювальним** (*Запиши визначення в зошит*).
- **Неолітична революція** – історичний період переходу від привласнювального до відтворювального типу господарства (*Запиши визначення в зошит*)

Схема 1

- **За неоліту** в житті людей сталися й інші важливі зміни: люди навчилися свердлити і шліфувати камінь, деревину, з глини робити посуд, прясти й ткати, шити одяг з тканини. З'явилися нові знаряддя праці **мотика, серп**.
- Із часом люди навчилися використовувати метали, і вже наступні періоди дістали назви: **енеоліт (мідно-кам'яний вік), епоха бронзи, ранній залізний вік**.

Урок 5. ЛИСТ САМОКОНТРОЛЮ

Практична частина

1. Заповни в зошиті схему № 2 (вона допоможе тобі систематизувати навчальний матеріал, та запам'ятати основні терміни: *привласнююче господарство, відтворююче господарство, неолітична революція*).

Схема 2

2. Співвіднеси назви періодів з основними здобутками людей:

1 Палеоліт	А Поява луку і стріл.
2 Мезоліт	Б Уміння користуватися вогнем.
3 Неоліт	В перехід від відтворювальних до привласнювальних форм господарства

3. Розв'яжіть хронологічні задачі (перегляньте ще раз навчальний матеріал у підручнику на с. 9-11 та конспект уроку 2)

3.1. Який рік буде наступним за 33 р. до н.е?

Відповідь _____

3.2. У якому році починається 9 ст. до н.е?

Відповідь _____

3.3. Який рік є останнім у 19 ст.?

Відповідь _____

3.4. Як римськими цифрами позначити 18 ст. до н.е.

Відповідь _____

4. Поміркуйте:

- Чому господарювання людей у найдавніші часи називають привласнювальним?
- Чи надійним був спосіб забезпечення їжею первісної людини за такої форми господарювання